

TORONTÁI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	480 K
Felévre	240 K
Negyedévre	120 K
Egy órára	40 K

Egyes szám ára 2 korona.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felölts szerkesztő: Dr. MARA JENŐ.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
Obilityeva (Zápolya)-u. 1. Telefonszám 21.

MEGJELENIK MINDENNAP, VASÁR-
ES ÜNNEPNAPOK KIVÉTELEVEL.

Veliki Becskerek, 1920.

XLIX. évfolyam, 172. szám.

Vasárnap, 1920 augusztus 8.

Nem is tudtuk,

hogy Lenin, a vörös szovjet felkent prófétája, a bolsevizmus legfőbb földi helytartója milyen elismeréssel adózik most az oroszországi belső gazdasági összeomlás bekövetkezése után annak a polgárságnak, a melyet kiirtani, kipusztítani volt eddig egyik legfőbb jelszava. Az orosz kommunista-párt kilencedik kongresszusán mondott beszédeire gondolunk, amelyek szövege csak most, pár hónap múlva látott nyomtatásban napvilágot.

Kisül ezekből a beszédekből, hogy az a Lenin nem is olyan rettenetes ember. Nem is igaz, hogy mindenáron ki akarna irtani minden utolsó burzsoamaradékot. Dehogy is. Erős változást, Lenin felfogásának lényeges módosítását látjuk ezekből a beszédekből. Erélyesen kikel egyes frakcióknak az ellen a követelése ellen, hogy az állam igazgatását kollektív alapon kívánják. Az, hogy a munkásosztály fejlődésképes és hogy tényleg nagyot is fejlődött az utóbbi időben, még nem jelenti azt, hogy képes is erre az igazgatásra. Elmeséli szépen sorjában, hogy a mai burzsoázia, amikor uralomra jutott, milyen szép okosan felhasználta a letűnt feudális világ addigi eredményeit uralma megszilárdítására és oda lukad ki, hogy az állami organizáció és közigazgatás helyes kiépítésénél okvetlenül szüksége van a munkáságnak olyan személyekre, akiknek ezen a téren hosszú éves gyakorlatuk van: vagyis a burzsoáziára. Azok az eredmények, amelyeket a polgári társadalom megvalósított, olyan nagybecsűek, hogy azokat nagy tiszteletben kell tartani, azok nélkül nem fejlődésképes a proletárdiktátúra azoknak a figyelembevétele és felhasználása nélkül nem fog sohasem sikerülni a kommunizmus teljes és tökéletes kiépítése.

Nehogy tévedésbe essen valaki: mind ezeket a szép szövegeket nem mi mondjuk, hanem Lenin mondja.

Megpróbálta előbb úgy, hogy halált kiáltott mindenre, ami a polgári társadalomra emlékeztet. És most, hogy maga is kénytelen volt belátni, hogy magát is, hivat is a végromlásba viszi, egy hirtelen fordulattal természetesen prédikálja mindazt, amit eddig annyit szidalmazott. És úgy látszik, hogy azóta nem is minden eredmény nélküli a munkája: a régi, polgári társadalom receptje szerint szervezte át a hadseregét és a lengyel offenzíva sikerrel járt, ugyanígy csinálja állítólag most a belső gazdasági újjáteremtésnél és több eredménnyel, mint eddig. De ha így van a dolog, kommunizmus akkor ez a kommunizmus, vagy pedig csak cégerül jó arra, hogy Lenin és társai még uralmon maradhassanak egy ideig!

A politika hírei.

Még mindig nincs megoldás a válság ügyében. — A demokrata egyesülés feltételei.

Beograd. Tegnapi dr. Vesznic, dr. Nincies, Davidovics és Pribicevics folytatták tanácskozásukat. A tárgyaláson még mindig nem sikerült végleges meg egyezésre jutni, főleg a kiviteli kérdésben, bár a közlekedési miniszter engedett álláspontjából és megengedte 12.000 vagon buza kivitelét. Dr. Nincies is kijelentette, hogy Jugoszlávia mindössze 18.000 vagon buza kivitelére képes és ebből a mennyiségből is 17.000 vagon rekompensáció fejében le van már foglalva.

A demokrata egyesülés pártja tegnapi ülést tartott, amelyen megszövegezték a demokrata egyesülés ellenfeltételeit. Ma ezeket a feltételeket átfogják nyújtani dr. Vesznicnek azzal a megjegyzéssel, hogy ezek az utolsó feltételek, amelyek mellett a további tárgyalásra hajlandók. A feltételek a következők: 1. A kiviteli központ

nem vásárolhat be semmiféle terményt és csak egy statisztikai szervnek tekinthető, amely a kivitel felett ellenőrzést gyakorol. 2. 15.000 vagon buza kivitelének rögtön engedélyezése és pedig Szerbiából 3000, Horvát-Szlavonországból 4000, a Vojvodinából 8000 vagon. 3. A rekompensációs szerződésekbe egy új pontot kell befoglalni, hogy a kiviteli tilalom töröltetett.

A tegnapi minisztertanács elhatározta, hogy a zsir kivitelét minden mennyiségben engedélyezik. Sztojanovics Koszta pénzügyminiszter rendeletet bocsájtott ki, hogy a friss gyümölcs kivitelénél az ár nemcsak egészséges valutában, hanem dinárban is fizethető.

A politikusok mai találkozása és a mai tárgyalások nagyon fontosak és politikai körökben azt hiszik, hogy ma kell végleg eldőlnie a krízis kérdésének.

KRASSINT KORMÁNYA VISSZARENDELTE MOSZKVA.

Ly on. (Radió.) Lloyd George és Krassin közt a találkozás nagyon hideg és rövid volt. Az angol miniszterelnök közölte Krassinval, hogy az entente követeli, hogy Oroszország azonnal kezdje meg a béketárgyalásokat a lengyelekkel és álljon el a békefeltételek diktálásától, ellenkező esetben Anglia megszakítja a tárgyalásokat Szovjet-Oroszországgal.

Moszkva. (Radió.) Krassin értesítette a szovjetkormányt Lloyd George követeléseiről, mire a kormány szikratávirat útján Krassint és Kamenjevet visszarendelte Moszkvába.

LENIN LEVELE KUN BÉLÁHOZ.

Bécs. A „Züricher Post“ Lenin levelét közli, melyet rövid idővel ezelőtt Kun Bélához intézett. Lenin föl hívja Kun Bélát, hogy a nemzeti államokban, de különösen Csehszlovákiában és Romániában ne folytasson kommunista propagandát, mert ezzel most csak elősegítené annak a reakciós szövetségnek létesülését, amelyre Magyarország törekszik. Oroszország Lengyelország leverése után nem szándékszik tovább folytatni a háborút.

ANGLIA A BOLSEVIZMUS ELLEN.

Wien. A „Dayli Mayl“ jelenti, hogy Anglia lépéseket tett Jugoszlávia és Románia esetleges mozgósításának előkészítésére, amely a bolsevik hadsereg előnyomulásának megakadályozását célozza.

A FRANCIAK SEGITIK A LENGYELEKET.

Bern. A „Militärische Rundschau“ jelenti, hogy a francia csapatoknak Lengyelország megsegítése céljából történő elszállítása már kezdetét vette. Strassburgban és egyéb más városokban nagy számmal és apparátussal felszerelve láthatók a katonai transzportok. A légénység túlnyomó részben gyarmati katonákból áll.

Páris. Az a bizottság, amelyet a franciák a lengyel helyzet tanulmányozására és szanálására küldtek ki, azt jelenti Varsóból, hogy a lengyel hadsereg reorganizálása nagy erővel folyik, de azért a katonai helyzet még nem reményteljes. Az orosz lovasság Bialistokot elfoglalta és gyors tempóban halad Nyugat felé. A lengyel hadsereg reorganizálása főleg Varsó védelmét célozza és egy nekilendülő offenzívát előkészíteni a galíciai front déli szakaszán. A katonaság fegyelme jó, de sajnos, a felszerelés hiányos.

London. A „Morning Post“ jelenti: Varsó körül drótkadályokat és barrikádokat építenek. A lakosság már előre el van készülve a városnak a bolsevikiek általi megszállására.

A BUDAPESTI CLUB-KÁVÉHAZI GYLKOS ELITÉLTETÉSE.

Budapest. A statáriális bíróság kedden hirdette ki Verebely bankigazgató gyilkosa, Rigóczky György karhatalmi önkéntes fölötti ítéletét. Rigóczky 12 évi súlyos börtönt kapott. Csakis kiskorúságát számították be enyhítő körülményül.

ANGLIA TÖMÖRÜLÉST AKAR NYUGATON SZOVJETORSZ- ORSZÁG ELLEN.

London. Bonar Law az angol alsóházban kijelentette, hogy Angliának a mostani világpolitikai programjába még nincs belefoglalva a Németország és Magyarország felhívása a bolsevikiek elleni segítség nyújtására.

OLASZOK A JUGOSZLÁV SZOCIALIS- TÁK ELLEN.

Beograd. Triesztből jelentik, hogy az olasz hatóságok ismét megkezdték a jugoszláv érzelmi szocialisták üldözését. Ugyanakkor minden pártmunka szünetel ezáltal, mert a szövetség és az egyes szakszervezetek működését betiltották. Még csak a munkások élelmezési-beszerzési csoportja sem működhetik. Két szónokot, akik élesen kikelték az igazságtalan uralom ellen, bezártak. A trieszti „Lavarratore” komolyan támadja a trieszti hatóságokat a sovinszta tulkapások miatt.

AUSZTRIA SEMLEGESSÉGE AZ EURÓPAI KONCERTBEN.

Wien. Dr. Renner, az osztrák külügyminisztérium államtitkára egy entente felől diplomata előtt kijelentette, hogy Ausztria mindenáron semleges akar és fog is maradni nyugateurópa most folyó politikai válságában.

A DUNAI HAJÓPARK FELOSZTASA.

Páris. A dunai hajópark felosztása tárgyában összeült konferencia megkezdte üléseit. A tárgyalásokon Anglia, Franciaország, Itália, Magyarország, Ausztria, Jugoszlávia, Csehszlovákia és Románia képviseltetik magukat.

FÖLLAZADT OLASZ GYALOG- EZRED.

Laibach. A „Slovenski Narod”-nak jelentik Logotzából: A múlt hó 29-én a 14-ik olasz gyalogezred parancsot kapott a demarkacionális vonalra való indulásra. Egyes katonák kijelentették, hogy ők nem mennek a demarkacionális vonal veszélyes zónájába, ahol tekintettel a feszült viszonyokra, könnyen batáresetepatába keveredhetnek. Az ezred parancsnoka erre a fegyvelemsértő katonákat elzárással büntette. Ekkor azonban az egész ezred követelte az elzártak szabadonbocsátását. Ebből harc keletkezett a fellázadt és a hű legénység között. A harcban három tiszt és 16 katonameghalt és az ezred fele megsebesült. Az ezredet ezután sürgősen az ország belsőjébe irányították és más csapatokhoz osztották be.

FORRADALMI MOZGALOM KINÁ- BAN A CSÁSÁRSÁG VISSZAÁLLI- TÁSA ÉRDEKÉBEN.

Köpenhága. Amint a „Times”-nek jelentik Pekingből, a kínai főváros keleti falain túl heves harcok folynak. Tungtsaut, az új fővárost teljesen körülkerítették. A városban sok fosztogatás történt. A győzedelmes csapatok nem hajlandók tárgyalásba kezdeni, mindenáron be akarnak vonulni az új fővárosba, hogy a kormányt megbuktassák. A Pekingben időző amerikai misszió védelmére amerikai tengerész-katonákat rendeltek ki.

Köpenhága. A „Berlingske Tidende” londoni levelezője jelenti lapjának, hogy Sunjatsen, a neves kínai államférfi levelet intézett a japán hadügyminiszter-

hez, amelyben szemére veti a japán kormánynak, hogy az titokban támogatja a császárság visszaállítására irányuló kínai felkelést. Sunjatsen levelében azt állítja, hogy Japán a forradalmi elemeket és a belső zavarokat állandóan támogatja.

OROSZ-OSZTRÁK-TARGYALÁSOK.

Bécs. A múlt napokban egy bizottság indult el Bécsből a külügyminisztérium sajtóosztálya titkárával, Pohla-val az élén. A bizottság Oroszországba tart abból a célból, hogy előkészítse Ausztria és Szovjet-Oroszország egymáshoz való közeledését. A bizottsággal egy keleti szakpolitikus is elutazott, aki igen közel áll a kommunista frakcióhoz.

RÖVID HIREK.

Beograd. A hadügyminiszter rendeletet bocsátott ki, melynek értelmében az összes tartalékos tisztek összeirandók egész Jugoszlávia területén.

Beograd. A szociálpolitikai minisztérium Zemunban technikai iskolát nyit, ahol főleg a hadirokkantakat fogják gondos ipari kiképzésben részesíteni.

Beograd. A skoplje-i (Üszkü) amerikai vöröskereszt kórházat bezárták, mert már hetek óta nem jelentkezett egy beteg sem felvételre.

Róma. Az új török kormányban Tofani nagyvezir a külügyi tárcát vállalta el.

Páris. A török békeszerződés aláírásának pontos idejét 5-én délután 4 órára állapították meg.

Közgazdasági benyomások Amerikában.

Irta: Kádár Gusztáv.

(Folytatás.)

Az amerikai jegy kibocsátási rendszer tehát az 1907. évi válság óta sem változott meg, megmaradt merev és nagyon kevésbé elasztikus formájában. Az európai pénzpiac számára ez a rendszer még mindig nagy veszélyeket rejt magában, mert a jegy kibocsátó National-Bankok leggyakrabban nem veszik igénybe jegy kibocsátási jogukat addig a határig, amíg elmehtnének, mert amint egyéb kedvező üzletek jelentkeznek számukra, tekintet nélkül a pénzforgalmi eszközök mennyiségére, egyéb módon használják fel tőkéiket. Az Egyesült Államok bondjain kívül újabban Panambondok és néhány nagy város kölcsönkötvényei is szolgálhatnak a jegy kibocsátás alapjául, de ezek sem elégségesek még arra, hogy nagyobb szükséglet esetén kellő mennyiségű jegy kibocsátást eredményezhessenek. Amerika — csak a Steel-Company nagy európai részvényelhelyezésére kell itt hivatkoznunk — mindjobban igénybe veszi az európai pénzpiacokat. Eminens és állandó veszélyt mindazáltal az amerikai pénzrendszer mindaddig nem jelenthet, amíg Európa, jobban mondva a londoni és párisi piac megőrzi Amerikával szemben is domináló jellegüket. London a new-yorki piac nagy fellendülése mellett is még mindig finánciális központja a világnak. Nemesak New-York és Páris, vagy New-York és Berlin stb. közt fennálló követelések kiegyenlítését bonyolítják le Londonon keresztül, hanem Japán és New-York, sőt Észak- és Dél-Amerika közötti tranzakciók is rendszerint Londonon át nyernek kiegyenlítést. Az amerikai bankrendszernek azonban kétségkívül rendkívüli nagy előnye, hogy az Egyesült Államok kötvény kibocsátásainak biztos alapot nyújt, mert a jegy kibocsátás ily kötvények létezéséhez van kötve.

Az amerikai gyorsaságra jellemző adatként említem fel, hogy egy közgazdasági egyesületben például díjat tűztek ki annak részére, aki egy előtte még nem ismert témát tíz percig tartó beszédében a legalaposabban tud kimeríteni. A jelentkező 5 pályázónak a 10 perces időre ilyen témákat adtak fel: A mezőgazdaság. A kivándorlás. A tarifák. A betétek biztosítása. Az üzleti megbízhatóság.

A csekkforgalom jóval nagyobb, mint Európa bármely országában, még Angliát sem kivéve. Csak legutóbb történt meg, hogy amikor Carnegie automobilját gyors hajtás miatt a Fifth-Avenuen megállították, a Steel-Trust urának mindössze 10 cent volt a zsebében. Persze csekkönyve egyik lapjával ezt az összeget hamar kiegészítette. A legkisebb embernek is vágya, hogy bankkötője legyen és csekkfüzetet hordjon a zsebében, az utolsó szátoos is csekkel fizeti nemesak árúit, hanem a szabóját is. A bankszámla ideálját már az iskolákban is belenevelik a tanulóknak és több iskolában az egyes osztálynak megvan a maguk gyermekbankja, tisztikarral, könyvvezetés stb., ahol bármely csekély betétet elfogadnak, irószereket, könyveket stb. kölcsönöznek és a betétek valahányszor néhány dollárt érnek, kamatozás végett átkerülnek a legközelebbi Savings-Bankba.

A reklám a közgazdaság minden terén ki van fejlődve, a legnagyobb bankok sem átalják, hogy képeskönyveket osztogassanak azon gyermekek arcképével, akik részére náluk renthek vannak biztosítva, füzeteket osztogatnak: Mit tehet Önért ez a bank? — A bankár szól a néphez stb. címmel. Pittsburg legelső bankjának, a First National Banknak havi folyóirata is van, amelyet minden üzletfélnek szétküldenek és amely nemesak szakeikket és reklámközleményeket, hanem humoros dolgokat és anekdotákat is tartalmaz.

Az egyik bank teherkocsiszáma küldi szét a hosszukás dobozokat, amelyek felbontása után kitűnik, hogy a safe deposit-rekeszek hű mását tartalmazza, még a kulcsok sem hiányoznak és mindjárt közli, hogy az ily nagy-

ságu rekeszek milyen áron bérelhetők. A reklám a leggyafurttabb módon közeledik a gyantlan olvasóhoz. Például a pittsburgi színházról szóló jelentés részletesen írja, hogy az ott vendégszereplő X. Y. énekes miként vágta ki a strettát a Troubadourban, hogy milyen élénk az egész színházi szezon és a végén szerényen huzódik meg a megjegyzés, hogy a pittsburgi színházak a környéken lévő acélgyárak nagymérvű foglalkoztatásának köszönhetik kitűnő szezonjukat és így a Steel Company részvényeire mily horribilis áremelkedés vár.

Átterjed a reklám az anekdoták rovatába is. Green Hetty asszonyról, aki Amerika leggazdagabb bankárnéje, minden héten kiírják, hogy miként veszekedett a kofákkal, csak hogy két centet lealkudjon a sárgarépa árából, hogy harisnyáit maga köti odahaza, hogy a leányának 10 cent zsebpénzt ad egy hétre és így tovább és ez a szinte legendáris zsugoriság szerzi meg a National Chemical Banknak, amelynek ő a fő részvényese, az immár 100 millió dollárra rugó betéteit.

Az irodák falain kis táblácskák lógnak „Be optimistic”, „Try again” jelszavakkal és ez a naiv optimizmus nyilatkozik meg Amerika egész üzleti életében. Távolról sem embereinek kiválóságában vagy magasabbrendűségében van Amerika fejlődésének biztosítéka, hanem természeti fekvésének, a természeti kincsek gazdagságának még ki nem aknázott mérhetetlenségében. Kaliforniában háromszor aratnak egy évben, márciusban, augusztusban és decemberben, a réz csaknem szabadon fekszik a Superior-tó környékén, Pittsburgot és környékét, úgy az ipartelegeket mint a városokat a földgáz látja el csaknem ingyen fűtő- és hajtóerővel, a földolaj némely helyen egész szabad tavakat alkot és még szükség sincsen egyelőre levezetésükre. És ha a keleti részen a gazdasági fejlődés némileg nyugvóponton érkezett is már, a Csendes óceán partjai felé és a déli szabad területeken a fejlődési lehetőségek ma is szinte határtalanok.

(Vége.)

HIREK.

— 10 évi börtönre ítélték Radics Istvánt

Radics István, a horvát parasztpárt vezére felett f. hó 4-én délelőtt mondotta ki a zagrebi törvényszék ítéletét. Radicsot bűnösnek mondták ki azért, mert 1918 december eleje óta megszakítás nélkül a SHS királyság ellen izgatta a parasztokat a népgyűléseken, egy független horvát parasztköztestársaság kialakítására bujtogatót, majd a zagrebi francia katonai misszióknak 1919 május 8-án egy 9 pontból álló francia szövegű jegyzéket adott át, amelyben protestál az egyesülés ellen és kijelenti, hogy a SHS királyságot a Karagyorgyevics dinasztia alatt a nép nevében nem ismeri el. A bíróság Radicsot 10 évi és 6 havi börtönre ítélte, súlyosítva minden december elsején egy napi böjttel.

Az új postatarifa szerb-magyar szövege most jelent meg a postaminisztérium kiadásában. A füzet 6 koronáért kapható a helybeli postahivatal pénztáránál.

Művészestély. Ripka Imre, Láng Imre és Fischer Árpád 1920 augusztus 14-én, szombaton este 9 órakor tartják meg művészestélyüket a Kaszinó nagytermében. Az est műsora a következő: 1. Beethoven: Sonata A-moll op. 24. (Presto. — Andante scherzoso, piu Allegretto. — Andalgro molta.) 2. Fischer: Költemények. 3. Sinding: Romance op. 30. 4. Fischer: a) Ének a kezekről; b) Új hitok hajnalán. (Hat zsoltár.) 5. a) Dussek—Burmester: Menuett; b) Gossec-Noffat: Gavotte. Személyjegye 30 korona. Diákjegye 10 korona. Jegyek előre válthatók Mangoldnál.

Halálos lovaglás. Zagrebból jelentik, hogy ott tegnap sajnálatos szerencsétlenség történt. Dr. Novosel, az országszerte ismert ügyvéd és publicista kilovagolt Makszimirbe, lova a vasúti töltés közelében megbokrosodott, gazdáját levetette és maga is rábukott. Dr. Novosel oly szerencsétlenül esett le a lóról, hogy rögtön meghalt.

A „Viktoria” uszóversenye. Ma délután 6 órai kezdettel tartja a „Viktoria” sportegylet ideai első uszóversenyét a Steigerwald-féle uszóudában. A múlt héten ismertettük a verseny programját és a nevezési feltételeket. Igen sok nevezés érkezett be, a város mindhárom egylete felvonultatja uszógárdáját, sőt több vidéki egyesület, Kikinda, Torontálvásárhely stb. és más egyleten kívüli uszók is kilátásba helyezték jövetelüket.

Egyes számokban, főleg a stafetákban igen érdekes küzdelem várható. A műugrásban az eddig benevezettek előreláthatólag valósággal profissionista mutatóvanyokkal fogják a közönséget gyönyörködtetni. Bejárat a Regatta-épület mellett, csónak-közlekedés az uszóudánál és a Regattaháznál. A kényelmes ülőhelyek árnyékokban.

Az uszoda bérlője, Schwarz István, tisztelettel felhívja az abonens urakat, hogy az uszóversenyre való tekintettel, szombaton d. u. 3 óráig fűrdjenek.

Francia tőke a balkánipar szolgálatában. A Magyar Általános Hitelbank 300 ezer új részvény kibocsátásával 280 millió koronára felemeli a részvénytőkét, amelyből 200 ezer darabot 2000 koronás árfolyamon a párisi nagybankok szövetsége vesz át. A Magyar Általános Hitelbanknak eszerint a részvénytőkéje és nyílt tartalékalapja 880 millió koronára fog emelkedni. Az a pénzeszoport, amely a Magyar Általános Hitelbankkal szoros érdekközösségbe lép, Franciaországnak haute financeát képviseli, amelyben a párisi vezetőbankokon kívül a világhírű Schneider et Ciecreuzoti cég is képviselve van. Célja a mértékadó francia tőkének a Magyar Általános Hitelbank révén egy hatalmas központi hitelforrást létesíteni, amely hivatva lesz Középeurópában, de főleg a balkánon a gazdasági és ipari tevékenységet új életre kelteni. A Magyar általános Hitelbank ezt a megállapodást a folyó hó 7-én tartandó közgyűlésén fogja ratifikálni és az igazgatóságát a francia pénzeszoport vezetőivel kiegészíteni. Mi örömmel üdvöz-

lünk minden olyan törekvést, amely módot nyújt a francia tőkének és francia szellemnek, hogy tőkeszegény vidékünk gazdasági fellendítésében megfelelő szerephez juthasson.

A drágaság az amerikai Egyesült-Államokban. A washingtoni kormány statisztikai hivatala évtizedek óta pontos figyelemmel kíséri az élelmiszerek és egyéb életszükségleti cikkek ár alakulását és arról pontos statisztikát vezet. Az alábbiakban a német „Szakszervezeti Ertesítő” alapján közlünk néhány érdekes számot ebből a statisztikából. 1914 júliusától 1915 júliusáig az élet átlagosan 2%-kal drágult. 1915 decemberéig 3%-kal, 1916 júliusáig 9%-kal, 1916 decemberéig 17%-kal, 1917 júliusáig 29%-kal, 1917 decemberéig 41%-kal, 1918 júliusáig 56%-kal, 1918 decemberéig 72%-kal 1919 júliusáig 75%-kal, 1919 decemberéig 95%-kal. A legfontosabb 18 iparágban a drágulás 1919 végéig 101% volt. Egy másik amerikai statisztika, amelyet a gazdasági szövetség állított egybe, nagyban megegyezik a kormány előbbi statisztikájával, amennyiben az a drágulást 1919 végéig 82,2%-ra, 1920 áprilisáig pedig 96,6%-ra teszi. Massachusetts államban egy bizottságot küldöttek ki az árak tanulmányozására és ez a drágulást 1920 áprilisáig átlagosan 97,8%-ban állapította meg. Legkisebb volt az emelkedés 1914 vége óta a lakberekben és pedig a statisztikai hivatal közlése szerint 25,9%. A tüzelőanyag és világítás 1914-től 1919 decemberéig 58,7%-kal drágult, az élelmiszerek 89,3%-kal. Bútor és berendezési cikkek 162,2%-kal, ruházati cikkek 181%-kal.

Más szóval: az árak Amerikában átlag általánosan a kétszeresére emelkedtek, míg Európában a drágulás sokszorosan túlhaladta ezt és bizony éppen a legszükségesebb cikkekben sokszor a tízszeresére, sőt még magasabbra is emelkedett.

Mikor lesz vége a világháborúnak? Angliában egy törvényszéki tárgyalásnál az ítélet hozatalánál meg kellett állapítani, hogy véget érte és ha igen, mikor a világháború. A bíróság a kormánynál szerezte be az erre vonatkozó értesítést, amelyben hivatalosan megállapították, hogy 1920 január 10-ike az a dátum, amelyen a háború Németországgal befejezést nyert. A világháborúnak szorosan véve még ma sincs vége, ez csak akkor fog bekövetkezni, ha valamennyi békeszerződés lesz már írva és ratifikálásuk is valamennyin meg lesz.

A szászországi porcellánpénz. Drezdából jelentik, hogy a szász miniszterelnök és pénzügyminiszter az utóbbi időben tárgyalásokat folytattak a drezdai porcellángyár vezetőivel Szászország részére porcellánpénz előállítására. A tanácskozások most folytatják a pénzügyminisztériumban. Hír szerint nemcsak aprópénzt, hanem 10 és 20 márkás pénzemekeket is készítenek majd porcellánból. Az érme már készek, a tervek szerint elkészültek. Most folynak a gyárban a berendezési munkálatok, hogy a porcellánpénzt nagyobb mennyiségben tudják előállítani. Az állam eredetileg 60 millió márká porcellánpénz kibocsátását határozta el, csak hogy a gyár — miután ennek a pénznek csak átmeneti kisegítő jellege van — nem igen akarja a költséges berendezéseket vállalni, úgy hogy most már csak erről a kérdésről folynak a tárgyalások.

Az első veliki becskeréki „Hazugasztaltársaság” folyó hó 8-án (vasárnap) a szegény iskolásgyermek segélyezése és felruházása javára a Hochholzer-féle vendéglő (Amerika városrésze) kerthelyiségében nagy díjtékezéssel és amerikai licitációkkal egybekötött kert ünnepélyt rendez, melyre az igen tisztelt érdeklődők szívélyesen fogadtatnak. I. díj egy tábla (4 pár cipőre való) finom bokszbőr, II. díj egy tajtékszivarszipka, III. díj egy lombfűrésszel készített kalitka kanárral, IV. díj egy olajfestményű kép, V. díj egy üveg borparlat, VI. díj 3 liter bor. Kezdeté délelőtt 10 órákor. Este 8 órákor friss kolbászvacsora, utána tánc. Zene. Belépődíj nincs. A jótékony nagyközönség szíves pártfogását kéri az elnökség.

Egy 6 éves flugyermeket örökbe adnék. Gim a kiadoba.

Naponta friss Rohonczy-dinnye kapható Melonczai-u 8. szám alatt.

Háromszáz millió örökség a szülőfalujának. Spalatóból jelentik: A Brazza-szigetén fekvő Milna községe egy Sorgo nevű szülöttétől, aki mostanában halt meg Chilében, háromszáz millió koronát örökölt. A község ezáltal hosszú időre mentesül mindenféle pénzügyi gondtól. A 3000 főnyi községi lakosság egyébként azzal a tervvel foglalkozik, hogy a 300 millió örökséget felosszák maguk között, úgy hogy minden egyes lakója 100.000 koronát kapna a Sorgo-féle örökségből.

Egy kastély halála.

Jám, augusztus hó.

„A jámi kastély lebontásából származó különféle épületanyagok kerülnek eladásra!” — Ez a hirdetés fogta meg a figyelmemet a napokban. Lebontják tehát a jámi kastélyt, a meggyeszte híres, új, szép épületet...

Kiautóztam Jámra, nagyon érdekelt a dolog. Hadd lehessen egyszer már, annyi-annyi más elfoglaltság, adózás, vámügyi politika, szolgálati pragmatika, Tarnopol eleste között és után megint érzelgős, idejét multa szentimentális visszaemlékezésekben kutatni és sajnálni, fájlalni ezt a pusztuló darab kultúrát! Megtaláltam azt, amit kerestem, nem csalódtam. Ha az ember fájón és őszintén idealista volna, ami ma — sajnos — már küdő, technikai okokból is lehetetlen, akkor azt mondhatnám: vezért a szívem, ezt és ennyit látni.

Autóút. Ha már tényleg elkövetem azt a stilustalanságot, hogy egyáltalán megnézem a haldokló kastélyt, akkor legalább kétszeresen vétekezem, amelleit, hogy ez a bűn rendkívül kényelmes és praktikus, gépkocsin megyek ki ebbe a sűrítetlen krudgyulás vagy ellinor-glynes hangulatba. A hid volt azelőtt Krassó- és Temesmegye közt a határ, most már avanszált: Közvetlen közelébe jutott az országhatárnak, alig 4 kilométernyire van a román határtól.

Még vagy husz perc Jámig. Egy román kereszt mellett fekszik a kidöntött diszes házikója. Itt is pusztulás. Oldalt cséplőgépek, nagy szénakazlak, már befejezték a gyöngén sikerült cséplést. Három hatalmas gulyát hajtának Kustély és Jám között, ebben gazdag ez a vidék. Rohanunk tovább. Közvetlen a falu előtt bemászunk egy pár baromfiba, csak úgy porzik fel a tyuktoll, csirkepihe utánunk.

Jám. Egyszerre csak becsavarunk egy hosszú kerítés kapuján, allegórikus gipszalakok repedeznek mindenfelé, két egyiptomi szfinx tartja a grófi koronát. Gondozatlan, pusztulóban levő „parkon” keresztül egyszerre csak kiemelkedik a rémes por, füst, téglapiszokból egy egyemeletes hosszú fal: a gróf Bissingen-Nippenburg haldokló jámi kastélya.

Megállunk. Morcos oláh gyerekek bámulják az ördögmasinát és látom, sürgősen rebegnek el valami sátánüző imádságot. Szombat van, a kastély előtt ül a lebontást vezető szakember, pénzt rendez a mai kiűzetéshez. Tízezer korona munkadíjat fizet ki hetenkint a munkásoknak, igaz ugyan, hogy állandóan 60 fölött jár a számuk.

Gondolom, meginterjuvolom a derék bácsit, ő tudja biztosan a legtöbbet a kastélyról, a haldokló kastélyról.

— Ez kérem egy nagyon fiatal, alig huszonhatéves épület. 1894-ben építette meg az öreg gróf. Sokkal szebb, mint a vjljkoveci kastély, ahol most a család lakik.

— Mi a lebontás története? Nem lehet oly egykönnyen megérteni, miért pusztítanak el egy ily gyönyörű kastélyt.

— Hja kérem, hosszú sora van ennek. Már a háboru alatt nagyon el lett hanyagolva a kastély, a park például, a tenyészet mind-mind leromlott. Itt ebben az időben nem lakott az intézőn kívül senki, nem úgy mint régebben, az öreg gróf idejében. Akkor bizony hangos és vig volt a jámi kastély. Harmincnégy terem-nagyságu szobájában egyik vendég a másiknak adta a kilincset. Megfordult itt egy évben tán kétszáz vendég, oly társaságot kedvelő volt a gróf. Komédiások játszottak a színházi teremben, táncoltak a táncteremben, a gyönyörű terrasszon, magas kastélytoronyon, jóboru pincében csupa vendég volt. De aztán, aztán meghalt az öreg gróf, jött a háboru — és a jámi kastély szép napjai miódörökre elmúltak.

Csak az intéző lakta már a hatalmas kastélyt, úgy hogy az 1918-as forradalom esemé-

nyei teljesen védtelenül találták. A ködös, esős novemberi napok egyikén a kustélyi, jámi és egyéb környékbeli falvakból összesereglett vad lakosság megrohanta a jámi kastélyt és teljesen kifosztotta. Ezek a jobbra román parasz- tok még bekeidőben is az egész Bánát leghir- hedtebb gazemberei voltak, úgy hogy tartani kellett egy nagyobb orvtamadástól. Sajnos azonban, előintézkedéseket senki sem tett és így következett be a szerencsétlenség. A fel- dühödött nép felszakította az összes ajtókat, ablakokat, valamennyi szép cserépkályhát, az összes butorzatot ellopta, parkettot megron- gálta; lerohantak a pincébe, ott bevették a hordókat és finom palackokat (még ma is méteres magasságban áll a sok butéllia- és pezsgősüveg-cserép...) és napokig dőzsölt ottan állati barbárizmussal. Par nap mulva megjelentek a szerb előőrök, akkorra helyre- állt a rend, de a kár pótolhatatlan maradt.

— Nem lehetett volna a károkat valahogy mégis kipótolni?

— Majdnem lehetetlen volna. Kártérítési igényvel fellépett ugyan a gróf, de ma, két év mulva megállapítani annyi sok száz ember közül, hogy ki volt a tettes, vagy kik voltak a tettesek, ugye kissé nehéz? Annyi kiderült, hogy inkább a gazdagabb lakosság fosztogatott. Ez a pár tucat román szegény paria, akiket itt lát, egész biztosan nem vettek részt a rablás- ban. Ami a kár pótlását illeti, óriási összegre rugott volna. Elhiheti, hogy a tulajdonos nem barbár, de hogy mégis lebontatni engedte ezt a kis paradicsomot, annak megvan a saját pénzü- gyi oka. A kastély helyreállítása, tisztán külső javítások, másfélmillióba jönne ma, olyan sokat pusztított az a novemberi népharag.

A butorokat pedig teljesen pótolni kellene, a fogadóterem jobelinjeitől a watercloset be- rendezéseig és a konyha remek felszereléséig, ez pedig szakemberek számítása szerint két millió koronába, vagyis összesen negyedfél millióba jött volna, ez pedig még ma is jelen- tős pénz. Ezért elhatározta a gróf, hogy a kas- télyt eladja. El is adta egy vršaci nagymalom igazgatóságának, amely a kastély teljes lebon- tását és az épületanyagok eladását határozta el. Ez kérem a története a jámi kastély halálának.

Kis Rundgangot rendezünk a haldokló kas- télyban. A pincében magasan hevernek a leg- finomabb pezsgős-, óbor- és likőrüvegcserepek. A szobák, harmincnégy terem, a pusztulás képet mutatják. A parkett, finom jó áru, már mind szakszerűen felszedve és vagonba rakva, bedirigálják Vršacra, ahol az eladást eszközli az igazgatóság. Gyönyörű stukkatur repedezik le a mennyezetről, faburkolat, elegans tapéta a falakról... Az ablakok valamenynyien Esslin- gen redőnnyel, ezekből is összetörtek párat. A színházterem mennyezete emeletnyi magas- ságban már le van bontva. Gyönyörű lehetett ez a terem. Oldalt remek terrasz, nagy dór- oszlopok tartják. Felette a kastélytorony ma- radványai, kalauzom meséli, hogy kétszer oly magas volt, mint a szemközti álló huszméteres román templom tornya. A kastély főfrontján allegorikus alakok, szobrok ékeskednek, fej, orr, törzs nélkül felváltva.

Különös emlékek fogják meg az embert ebben a portengerben. Ha nem tudnám bizto- san, hogy tényleg „fin de siècle” építkezés, hogy keresztlevélileg bebizonyíthatóan csak 25—26 éves, akkor megesküdnék rá, hogy 1765-ben építették, szép keverék bécsi barokk- ban, kis imitált új görög klasszicizmus, Nach- renaissance behatásokkal. Különös, egyéni sti- lusokról szó sincs, csak szép, nagyon szép — ez az egész — és kár, hogy meghalt. Bemegyünk a fürdőszobának nevezett romokba. Istenem... hány habtestű bárókisasszony, hány gyönyörű nő, tán európai híres szépség, császári udvarok csillaga fordult meg ezekben a fürdőkben...

Hangulat, tiszta, merő, kondenzált hangulat. Gondolkozom, töröm magamat, honnét ismerős ez a hangulat?!... Stopp! Megvan. Igen. Anatole France, a „Fehér kövön”, Világkönyv- tár kiadás, minden. Igen, mi vagyunk a jólápol- t XX századbeli műtörténészek, egy elmúlt, egy elpusztult világ romjain. Csakhogy istenem, a nagy Anatole társasága Pompeji huszszázad- dal ezelőtti romjain, a Fehér köveken gon- dolta ugyanezeket, amit mi stilus és megha- tottság és nagy érzések és kulturszánalom nélkül, gyötörően és kétségbeesetten nélküli epigonok két éves romokon merengünk el... Ez tán a hangulat kulcsa. Pompeji és Hercu- lanum husz évszázad mulva születik újra, a

jámi kastély pedig alig két év mulva, élte virágában, 26 éves korában Vezuv és láva és világgatasztrófa nélkül, Chopin gyászinduló nélkül száll örök sirba...

— Soffőr, gyerünk!

„A jámi kastély lebontásából származó külön- féle épületanyagok kerülnek eladásra.” (jota.)

A Tisza-pör tárgyalása.

A napokban, e hó elején kezdték meg Budapesten Tisza István gyilkosai pöré- nek tárgyalását. A tárgyalást hónapokon át tartó nehéz, bonyolult és szövődmenyes nyomozás előzte meg, míg végre a letartózt- tatott tetteseket a főtárgyalás elé lehetett állítani, előkészítvén a nyomozó hatóságok a pör teljes anyagát. Egész Magyarország lázas érdeklődéssel kíséri a tárgyalások lefolyását, ahonnan most már nyíltan és őszintén egyre megdöbbentőbb tények, valóságok és szenzációs részletek kerülnek a nyilvánosságra. A tanúk és tettesek val- lomásaiból megismerhetjük a magyar for- radalom egész történetét és bepillantást nyerhetünk a forradalmat előkészítő és szervező politikai társaság titkos üzel- meibe.

Augusztus 3-án volt a pör tárgyalásá- nak második napja és máris a legtisztáb- ban és elremitő nyíltsággal bontakozik ki a gyilkosság és vele együtt szoros össze- függésben az októberi forradalom teljes képe, leleplezve és napvilágra hozva olyan személyeket, akik a reakció bizonyult vagy bizonyítandó vádak soha le nem vehető sulya alatt közönséges, rosszmájú és kis- kaliberű és ostoba falusi politikusokká és gyáva, komisz emberekké törpülnek össze, akik céljaik elérése érdekében összeállnak minden jött-ment semmiházzal és cimbo- rálnak, összejátsszanak a csőeselékekkel.

A tettesek vallomásait egyelőre azonban még hideg mérlegeléssel kell fogadni, mert őszintének tetsző vallomásaik és nyilatko- zataik még mindig sok, kívülük álló esemé- nyek és személyek megkiméltése által kor- látozódnak.

A vádlottak közül főleg Stanykovszky zászlós vallomása a leglényegesebb és leg- szenzációsabb. Stanykovszky most már lep- zetlenül elmondja, hogy maga a Nemzeti Tanács határozta el Tisza Istvánnak ár- talmatlanná, később pedig „láb alól” való eltételét. A terv, főszervezői Kéri Pál és Pogány József voltak, de Friedrich István forradalmi hadügyi államtitkár és ké- sőbbi miniszterelnök is forszírozta Tisza megöletését és őt, Stanykovszkyt igyekez- tek erre mindenáron rábírní. Vallomásának ez a részlete valósággal a legmegdöbben- tőbb szenzáció erejével hat. Friedrich és Csernyák százados pénz felkínálásával is igyekeztek kapacitálni Stanykovszkyt a gyilkosságra. Napokon át erről tanács- koztak. Amint tudja, egyedül Hoek János ellenezte Tisza megöletését. A Tisza vil- lájába autón mentek ki. Kéri, Pogány, Csernyák, Dobó, Hüttner, Horváth- Sanovics és ő. Ő azonban nem vett részt a gyilkosságban, mert ő a hall üvegajtójához állott és onnan látott és hallott mindent. Tiszára először Horvát-Sanovics lött, majd rögtön utána Pogány is. Dobó is rá- lött végül, miután a magát Tisza testére rávető Almássy Denisz grófnőt ellökték. A többiek, akik a folyosókon és a kertben őrtállottak, már az első lövések zajára szét- futottak. A gyilkosság a késő délutáni órákban történt. Stanykovszky ezután el- mondja, hogy október 28-án a katonatanács- i gyűlés után Friedrich felreihvta őt és azt mondotta: Milyen nagy ember lehetnél, ha Tiszát eltennéd láb alól! Igyekezett en- gem erre kapacitálni, mondván, hogy Tisza a kerékkötője Magyarország haladásának és hogy ő felelős a háborúért. Továbbá azt mondta Friedrich, hogy óriási állásokat kaphatunk és örökké hálás lesz a nemzet, ha Tiszát eltesszük láb alól. Előbb egy Pusztafi nevű főhadnagyot próbáltak a gyilkosságra rábírní. Ez a Pusztafi kere-

sett azután embereket a gyilkosságra. Eleinte nehezen ment a dolog, ekkor Fried- rich rájuk kiáltott: — Ti itt ültök mint a marhák, ahelyett, hogy cselekednétek vala- mit. Az ország tetteket vár tőletek! — Az elnök azon kérdésére, hogy kapott-e valami jutalmat a gyilkosságban való rész- vételért, Stanyovszky a következőket mon- dotta: Hadzsies századostól én és a többi katonatanács tagok tiz-tizezer koronát kaptunk költségmegtérítés címén. Novem- ber 3-ikán fölhivattak a minisztériumba, ott Hadzsies százados azt mondotta, hogy a miniszter nevében beszél: A forradalom szervezéséért szobrot kellene a hálás nem- zetnek emelnie. Azt mondotta, hogy ben- nünket meg fognak jutalmazni. Elelme- zési biztosok leszünk és emeletes házakat szerezhetünk. Általában véve Stany- kovszky beismeri bűnösségét és megbá- nást érez, csak azt tagadja határozottan, hogy magában a gyilkosságban részt vett volna. A vizsgálat alatt a rendőrségen csak azért vallotta, hogy ő is segített Tisza István közvetlen megöletésében, mert a de- tektívek fizikailag kinozták, éhezették, ütötték-verték. Most azonban visszavonja ottan tett ilyértelmű beismerő nyilatkoza- tát. Közben elmondja Stanykovszky, hogy Friedrich és Csernyák még Pogány József megöletésére is ráakarták venni, mert már akkor tartottak tőle, hogy Pogányék föli- bük kerekednek egy kommunista puccsal.

A többi vádlottak, így Hüttner és Dobó vallomásai is nagyjában megegyeznek a Stanykovszky vallomásával a Tisza-gyl- kosságot és előzményeit illetően.

A tárgyalásokat, melyek valósággal drámai jelenetekben és fordulatokban bő- velkednek, tovább folytatják pontos egy- másutánban. Az eredményt egész Magyar- ország kíváncsi izgalommal várja. s.

Téglagyárvezetői

vagy mesteri
állást keres

15 évi gyakorlattal bíró és
e szakma minden ágában
teljesen jártas egyén.

1480

Szives megkeresések e lap kiadóhivatalába kéretnek.

Gyermek-sportkocsi

megvételre kerestetik.

1412

Ajánlatokat Petrogradszka (Melencei) u. 5. sz.

Az

„Ambrózia”

Cukorka-, Keks- és
Konzervárugyár R.-T.
Veliki Becskereken
üzemét felvette

Gyárt:

1. Különbféle dobozos árut és pedig superior- assortírt, fourée-selyem és mézcukorkát, töltött malátát, harlekin-rudacsakát, eró- pasztillát stb. 2. Kartonos árut és pedig savanyu-, tej- és kávékaramellákat, dragée, fondant és finomabb desszertáru. 3. Süte- ményárukat és pedig Hilda, Mézesszelt, Robinsonkenyér, Consumsüteményeket stb. Ajánlja teljesen száraz és tartós gyárt- mányait a legolcsóbb napiárakon. 1491

A gabonaszakmában hosszú évi gyakorlattal bíró

raktárnok állást keres.

Cím a kiadóhivatalban.

1476

100 koronát fizetek
annak, ki 2 személy részére
butorozott szobát
szerez.
1493 Cim a kiadóhivatalban.

**Irodai
székek**
kerestelek
megvételre.
1889
Cim a kiadóban.

Legjobb minőségű
kudricai hegyi
BOR
több vagon ér-
kezett, nagyobb
vételnél literen-
ként 9 K 50 il-
léréért ajánlja
MAYER JÁNOS,
Klub kávéházi bor-
pince, Veliki Beeskerek.

Антро колонијална радња
Нафтали М. Леви
БЕОГРАД, Краља Петра у. 44.
Препоручује сву колонијалну робу по нај-
нижем ценима. — Телефон 535.
Engro üzletben állandóan nagy k szletet
tartok fűszerekben és gyarmatárúkban, melyek
eladását a legolcsóbb árban ajánlom.
NAFTALI M. LEVI, BEOGRAD
fűszer- és gyarmatáru kereskedése
1256 Kralja Petra ulica 44. — Telefon 535.

Polgármesteri hivatal Veliki Beeskerek.

11.215,920.

1490

Hirdetmény.

F. évi augusztus havában tartatik meg a
népfelkelők következő korosztályainak szem-
léje, és pedig:

- aug. 14-én az 1895. és 1894.,
- 15-én az 1893. és 1892.,
- 16-án az 1891. és 1890. és
- 17-én az 1889. évbéli korosztályoknak
a jelentkezése.

E jelentkezések a fentnevezett napokon
mindig reggel pont 8 órakor kezdődnek.

Eszerint felhivatnak a fentnevezett évben
született hadkötelesek, nemzetiség és vallás-
különbség nélkül, hogy e szemlén jelentkezze-
nek és hozzák magukkal a hadiszolgálat
lerovását, vagy a kéthónapos fegyvergyakorlat-
nak a szerb hadseregben való elvégzéséről,
vagy az önkéntesszolgálatról szóló bizonyíté-
kait, hogy mint olyanok a szerb hadseregben
szolgáltak.

Mindazok, akik e jelentkezést elmulasztják,
a haditörvények szerint büntetnek.

Veliki Beeskerek
város parancsnokságának
katonai ügyosztálya

Kistószeg község előljárósága.

818—1920.

1485

Hirdetmény.

Kistószeg község eladja 1 db 8 éves fekete
és 1 db 8 éves sötétepi Nonius fajtájú, tenyész-
képes s kifogástalan állapotban lévő **tenyész-
menjet**. Ajánlatok 1920. évi aug. hó 15-ig kéret-
nek. Ajánlatokhoz az ajánlt összeg 10%-a
készpénzben banatpénzül csatolandó. A mének
barmikor megtekinthetők. Az ajánlatok felett
1920. évi aug. hó 15-én d. e. 10 órakor dönt
Kistószeg község néptanácsa.

Kistószeg, 1920 aug. 2.

Christoph, körjegyző.

Weber, bíró.

A Chevra Kadisa elnökségétől, Vel. Beeskerek.

Meghívó.

A Chevra Kadisa **augusztus 15-én vasárnap,**
délelőtt fel 11 órakor tartja folytatólagosan

rendkívüli közgyűlést,

melyre a t. c. tagok ezuton is tisztelettel meg-
hivatnak.

Nápirend:

1. Az utolsó közgyűlés jegyzőkönyvének hi-
telesítése.
2. Az elmaradt pontok folytatólagos tár-
gyalása.
3. Valasztó-bizottság kijelölése, elnök és
előjáróság választása.
4. Esetleges indítványok, melyek 5 nappal
a közgyűlés előtt a titkári hivatalba érkez-
tek. (90 §)

Vel. Beeskerek, 1920 augusztus 6.

A Chevra Kadisa elnöksége:

Büchler Hugó,
titkár.Heufeld Zsigmond,
elnök-helyettes.**Kenderárúk- és
spárgákban**

ajánlja úsan raktáron levő
szijgyártó-, kárpitos-, papucsos-, dohány-
csomagoló-, zsákvarró- és vargafonalat.

Halhálók

és halászati cikkek **nagybani eladása.**
Minden mennyiségben és a legolcsóbb
napiárban kapható. 1474

Konkoly Róza J. (Nagyhid
mellett).

Elsőrendű száraz TŰZIFA

só, faszén, cement,
deszka, lécs, épületfa,
és kétszer mosott **kovácsszén**

kapható a

Szerb szövethkezeti bank r.-t. fiókjánál
Veliki Beeskerek.

844

Telefonszám 47.

A csokai uradalomban 5 darab 2¹/₂ éves
tenyésztésre alkalmas
muraközi mén
eladó. .: Ugyanott
mangalica kanok
3/4 és 1 évesek kaphatók. 1488

Eladó 1487
egy csinos nyári ruha, egy
fekete nadrág és egy szép
kabát. Megtekinthető
Jakob Mihály szabóüzletében
Brigadira Risztity (Aradáci) u. 14. sz. a.

Rüht és viszketéget
172 4 nap alatt biztosan gyógyít a
katonaságnál kitűnően bevált
SVRABULIN
Kapható csak a NIKOLICS-gyógyszertárban
Veliki Beeskerek, Zsitni trg (Gabona-tér).

Romániai gépolaj
(7 fokos) a 40 K, vagonszámra kapható
1489
Riwal-müterem, Vel. Kikinda.

Porosz kokszot
szállít azonnal nagyban és kicsinyben
Friedmann Herman ügynök, Veliki Beeskerek

Előjegyezni lehet BERGEN-
THAL szállítónál Veliki
Beeskerek, Szvetoszavszka
(Szerbtemplom) utca 2. sz.
Telefonszám 139. és 233.

Géptechnikai iroda
és nagykereskedés 1413
Franjo Kiseljak

Irodák: ZAGREB, Preradovićeva ul. 9.
Telefon 18. Fiók és gyár: KAR-
LOVAC, Riječka ul. 21 Telefon 84.

Ipari és gazdasági gépek, elsőrendű
szerszámok, benzínmotorok, lokomo-
bilok, injektorok, gépkenő szivattyúk,
lubrikátorok, manométerek minden
célra, vízi, gőz- és gázcsövek alkat-
részekkel együtt, decimális mérlegek,
mindennemű szivattyúk, gummi- és
kendercsövek, különféle fémek, acél,
különböző olajok, benzín, hajtószijak
minden üzemre, valamint az összes
műszaki szükségletek nagy raktára.

Raktár: Zagreb, Ilica 47. — Iroda:
Zagreb, Preradovićeva ul. 9.

Eladó: 3 darab nehéz (használt, de
üzemképes állapotban levő
kb. 20 métermázsas hordképességű) saroglyas
kocsi; 1 db 1¹/₂—2 vagon hordképességű nyi-
tott fadereglye, 3 db elsúlyedtt, a vízből ki-
emelhető, különféle méretű fadereglye. Az el-
adó tárgyak a helyszínen megtekinthetők és
azonnal átvehetők. Cim a kiadóhivatalban. 1460

**Legjobb gyártmányu
porcellán- és lakkárak**
továbbá zománc és bernstein
padló lakkfestékek

nagyban és kicsinyben kaphatók

STOJŠIN IVAN cégnél
Stari Bečejen. 1459

Nagyobb mennyiségű

PRIMA TŰZIFA

érkezett.

Tekintettel a teheráru tarifának 100%-al való felemelésére, értesitem
a t. fogyasztóközönséget, hogy a tűzifát a régi árban csak
folyó évi augusztus hó 15-ikéig van módomban szállítani.

Kurländer Imre.

Telefonszám 35.

Telefonszám 35.